

УДК 793.3(477.52)

*Інеса КИРИЛЕНКО, магістрантка
кафедри хореографії Полтавського
національного педагогічного університету
імені В. Г. Короленка (науковий керівник –
доктор педагогічних наук, доцент,
завідувач кафедри хореографії
Полтавського національного педагогічного
університету імені В. Г. Короленка
Тетяна БЛАГОВА)*

РОЛЬ ПРОВІДНИХ МИСТЕЦЬКИХ КОЛЕКТИВІВ У ФОРМУВАННІ ХОРЕОГРАФІЧНОЇ КУЛЬТУРИ СУМЩИНИ

У статті простежено історію становлення, жанрові напрямки та особливості діяльності провідних хореографічних колективів Сумщини, з'ясовано їх участь у міських, регіональних, усеукраїнських, міжнародних культурно-мистецьких заходах. Особлива увага звертається на роль мистецьких колективів регіону у формуванні хореографічної культури Сумщини, підвищення культурного рівня населення, збереження та розвитку танцювальних традицій.

Ключові слова: хореографічна культура, мистецтво, колектив, Сумщина, танець, регіон, традиція, естетичне виховання.

Для збереження та розвитку народної хореографічної культури в сучасному соціокультурному просторі важливе значення має дослідження регіональних танцювальних традицій. Вагомий вклад у розвиток хореографії Сумщини вносять освітні та позашкільні заклади регіону, при яких створено хореографічні колективи. Головним у роботі ансамблів є популяризація традиційного та сучасного хореографічного мистецтва, підвищення його ролі в естетичному вихованні молоді.

Проблеми хореографічної культури та освіти стали основою досліджень таких науковців, як Г. Березова, К. Василенко, М. Вашкевич, В. Верховинець, С. Легка, Ю. Станішевський, О. Чепалов, сучасних сумських дослідників (А. Максименко, Г. Ніколаї, І. Ткаченко) та ін. Та хореографічна освіта і культура Сумщини майже не досліджена, що й стало предметом нашої уваги.

Мета публікації – охарактеризувати провідні мистецькі колективи Сумщини та їх роль у хореографічній культурі регіону.

Суми є значним культурним осередком Слобожанщини, тут працюють театри, музеї, культурно-освітні заклади, бібліотеки тощо. Культурно-мистецьку діяльність у області здійснюють 656 клубних та 589 бібліотечних закладів, 11 державних і 120 громадських музеїв, 35 дитячих початкових закладів естетичного виховання та 45 філій, Сумський обласний центр народної творчості, Сумський обласний центр позашкільної освіти та роботи з талановитою молоддю, два театри (Сумський обласний театр драми та музичної комедії імені М.С. Щепкіна, Сумський театр для дітей та юнацтва.), Сумський фаховий коледж мистецтв і культури імені Д. Бортнянського, обласна філармонія. У м. Суми працюють Палац дітей та юнацтва, Будинок культури ВАТ «СНВО ім. Фрунзе»,

Будинок культури ЧРЗ, Будинок культури «Хімік», Молодіжний центр «Романтика», Молодіжний центр «Діалог», обласне громадське об'єднання «Мистецький центр «Собор», громадські організації.

У клубних закладах області працює 5110 творчих об'єднань та гуртків художньої самодіяльності, які відвідує 55751 учасник. 198 творчих колективів мають звання «самодіяльний народний». Найбільше їх у Конотопському та Сумському районах. Вагому роль для здійснення хореографічно-педагогічної освіти мають танцювальні ансамблі, створені на базі навчальних та позашкільних закладів міста.

Народний аматорський ансамбль народного танцю «Молодість» комунального закладу «Сумський фаховий коледж мистецтв і культури імені Д. С. Бортнянського», заснований 1982 року, – лауреат обласних та всеукраїнських фестивалів (керівник – Заслужений працівник культури України В. В. Євтушенко). Жанровий напрямок колективу – народні (у тому числі стилізовані) та сучасні хореографічні композиції. Ансамбль – учасник обласних культурно-мистецьких заходів, міжнародних фестивалів народної хореографії (Болгарія, Румунія), неодноразовий переможець Всеукраїнського конкурсу народної хореографії імені Павла Вірського, обласного фестивалю-конкурсу «Поліські візерунки».

Серед багатьох різноманітних за змістом та формою хореографічних композицій і танцювальних номерів є декілька, які створені на основі місцевого фольклору і посідають вагоме місце в репертуарі колективу: «Глухівські перетупи», «Кравченківські витребеньки», «Слобожанські живчики» [3, с.70].

Народний ансамбль сучасного бального танцю Сумського державного університету «Силует», яким керує Заслужений працівник культури України Ольга Гараніна, відомий далеко поза межами області. Танцювальна школа О. Гараніної функціонувала в Палаці ВАТ «СНВО ім. Фрунзе». У школі вивчають спортивні бальні танці – європейські та латиноамериканські. Вихованці ансамблю беруть участь в обласних та всеукраїнських конкурсах, фестивалях.

Ансамбль сучасного бального танцю «SWAY&SWAYchiki» (керівник Ю. Сергєєв) був створений на базі Сумського національного аграрного університету 1998 року з метою сприяння розвитку в місті Суми та Сумській області бального танцю як засобу естетичного та фізичного виховання молоді. Колектив охоплює понад 150 учасників віком від 5 до 21 року, а також групи хобі-класу і складається з 3-х навчальних рівнів: початковий, основний та вищий. У 2019 році ансамбль сучасного бального танцю «SWAY&SWAYchiki» отримав почесне звання «Зразковий». При аграрному університеті діють також Зразковий ансамбль сучасного танцю «Шарм» (керівник – Єлизавета Татарченко), ансамбль народного танцю «Веселка», які є неодноразовими учасниками всеукраїнських конкурсів та фестивалів («Dance Fest» та ін.).

Провідними мистецькими колективами Сумського обласного палацу дітей та юнацтва є: Народний художній колектив – ансамбль сучасного бального танцю «Веселка» (керівник – Сергій Маковецький, «відмінник освіти України»), створений у 1983 році. У програмі навчання – європейські бальні танці латиноамериканські бальні танці, класичний танець, джаз-модерн, популярні соціальні танці. «Веселка» – переможець багатьох міських і обласних конкурсів дитячої та юнацької творчості, Всеукраїнського конкурсу-фестивалю «Наша земля Україна», двічі володар «Гран-прі» Міжнародного фестивалю дитячої

творчості «Золотий лелека» та багато інших. Ансамбль став ініціатором мистецької традиції в місті – проведення міського свята бального танцю, відкритих турнірів зі спортивних танців [3, с. 72].

У 1982 педагоги-хореографи І. В. Тригуб та С. В. Тригуб створюють при Палаці ансамбль народного танцю «Радість», який охоплює 240 дітей, із них 25 – дошкільнят. Ансамбль «Радість» популяризує традиційну хореографічну творчість, є постійним учасником міських, обласних, усеукраїнських свят і конкурсів. 1999 року ансамбль народного танцю «Радість» отримав звання «Народний» [4].

Із 1998 року в цьому ж закладі розпочинає свою діяльність театр танцю «Пігмаліон» (керівник – Вікторія Артюх, «відмінник освіти України»). На момент створення колектив налічував 50 дітей, із них 25 – дошкільників. Сьогодні театр танцю «Пігмаліон» відвідує майже 200 дітей, серед яких 50 – дошкільного віку. У програмі навчання – сучасний естрадний танець, класичний танець, джаз-модерн.

За ініціативи Л. Велінської в 1999 році було створено колектив сучасного естрадного танцю «Візаві». Ансамбль є переможцем багатьох фестивалів і конкурсів різного рівня, який у 2010 році за майстерність та творчі здобутки отримав звання «Зразковий». Танцювальний колектив «Візаві» функціонує на базі Палацу культури ПАТ «Сумське НВО» ГО Творчого центру прогресивного розвитку особистості «Пектораль». Зміст хореографічних постановок відображає філософсько-мистецьке осмислення світу сучасною людиною. Хореографія колективу – це класична хореографія, контемпорарі, джаз, модерн, хіп-хоп, хаус, фольк. Домінантні хореографічні постановки та композиції такі: «Козацькі розваги», «Музикант», «Форте Гранд», «Суми – краса Сумщини», «Крик душі». Із ініціативи керівника колективу в 2003 році започатковано відкритий фестиваль «Кубок «Візаві», за час існування якого Сумщину відвідали танцювальні колективи з різних областей України та країн світу [2].

При палаці культури «Хімік» ПАТ «Сумихімпром» працюють: Зразковий ансамбль спортивного бального танцю «Симпатія», Народний хореографічний ансамбль сучасного танцю «Соняшники», Зразковий ансамбль танцю «Барвінок». Користується популярністю танцювальний центр «Маестро» (керівники – Дмитро Крючков та Євгенія Мешкова), вихованці якого – учасники змагань зі спортивно-бальних танців різних рівнів, наприклад, національного кубку України. Д. Крючков – керівник Сумського обласного осередку громадської організації «Всеукраїнська федерація танцювального спорту». Студія організовує щорічні змагання «Гран-прі Сумщини».

Балетна студія «Престиж» Сумського обласного центру позашкільної освіти та роботи з талановитою молоддю – учасники всеукраїнських та міжнародних фестивалів (наприклад, Всеукраїнського фестивалю-конкурсу хореографічного мистецтва «UA Talents Show» 2022).

Загалом танцювальних студій, які працюють у Сумах, більше ста. Серед них, зокрема, відомі такі колективи: Школа танцю хореографічного центру «Євроданс» – це перша школа танців у Сумах, яка пропонує комплексне вивчення сучасних танців для початківців та професіоналів різних вікових категорій; Театр-студія східного танцю «Балкис», спрямована на вивчення арабських та індійських танців, а саме, такі види, як raks sharki, роботу з атрибутами, сучасний белліданс, шоу bellydanc; Школа «M-Studio», у програмі навчання якої європейські, латиноамериканські та класичні танці. Вихованці зазначених колективів беруть

участь у турнірах та фестивалях в Україні та за кордоном, у семінарах із провідними педагогами-хореографами світу.

Таким чином, узагальнюючи матеріал, можна дійти висновку, що аматорські танцювальні колективи та профільні мистецькі установи відіграють важливу роль у розвитку хореографії Сумщини. Навчання хореографії в танцювальних гуртках сприяє фізичному та естетичному розвитку дошкільнят, учнів, студентів, забезпечує підвищення рівня культурного збагачення населення, збереження та розвитку танцювальних культурних традицій, а також удосконалення хореографічної освіти та культури за рахунок використання провідних методологічних підходів. Провідні хореографічні колективи Сумщини виховують естетичні, патріотичні почуття, застосовують здоров'язберезувальні технології та стимулюють молодь до творчої діяльності.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ:

1. Благова Т. О. Особливості хореографічного виховання школярів у системі освіти в Україні: історико-педагогічний аспект. *Вісник Житомирського державного університету*. 2013. № 3 (69). С. 53–57.
2. Зразковий ансамбль спортивного танцю «Візаві». URL: kultura.sm.gov.ua/index.php/uk/4749-zrazkovij-ansambl-suchasnogo-ta-estradnogo-tantsyu-vizavi-palatsu-kulturi-sumskogo-naukovo-virobnichogo-ob-ednannya.
3. Левенець В. І. Еволюція змісту хореографічного виховання в системі позашкільної освіти. *Актуальні питання мистецької освіти та виховання*. 2013. № 1. (2). С.68 – 78.
4. Методика роботи з хореографічним колективом (початковий, основний, вищий рівень) : навч.-методичний посібник для студентів пед. університетів / І.В. Тригуб, С.В. Тригуб. Суми : СумДПУ, 2013. 104 с.
5. Мистецька освіта в Україні: теорія і практика / О.П. Рудницька [та ін.] ; заг. ред. О.В. Михайличенко, ред. Г.Ю. Ніколаї. Суми : СумДПУ ім. А.С. Макаренка, 2010. 255 с.
6. Повалій Т. Л. Методи згуртування дитячого хореографічного колективу. *Педагогічні науки : теорія, історія, інноваційні технології. Науковий журнал* / ред. кол. : А. А. Сбруєва (гол. ред.) [та ін.]. Суми : СумДПУ імені А. С. Макаренка, 2010. № 7 (9). С. 385-392.